

Turbók Attila

Hittük, igaz volt – egyszeri

Magas hazánk a mélybe tért? Most jött csak emelkedése!
Először halkán kérve kért, nem fülelt a cselvetésre,
Hortobágy–Recsk-kapurésre, szivárgó csíkra nem figyelt,
ám a hazug mellverésre, álszent újrateremtésre,
mint riadt őz, már felneszelt.

Kávéfőző ha eldugul, ha gőz feszít falat-fedőt,
gáz szivárog, s gyanútlanul gyufát gyújtasz, szikrát vetőt,
váratlanul, hatalmasan, poros, szürke testőrköpeny,
hasadt az ég, tegnap-egész, győzelmesen, förtelmesen.

A nép, a százszor becsapott, nem válogat borsót-babot
külön edénybe, rossz szakács,
markolt mocskot a tűzre dob, forradalmakban így szokás,
tudnád, ha láttad volna ott (Akácfa utcai sarok)
a szénné égett kis orosz, hamvának csupra két marok,
a csonkagyertyás sírokat a Rózsák terén, a körúton,
a népfelkelés vér, mocskok, legfőképp ha forradalom.

*(Akasztott tiszt leng-lóg a fán,
szemében nincs már gyűlölet,
útszéli gyomként szürke csikk
szájába nyomva csüng-lifeg,
lesem szorongva, v a k gyerek,
s ő visszabámul rám v a k o n,
ó honnan sejthetné anyám,
miért gubbasztok s mormolom,
akasztott tiszt leng-lóg a fán.)*

A dühszikrájú nyers erő és lánglobbantó indulat
magára retten, újrano, mint égett bőr, tépett hajak,
új erkölcs fakad, vállvető bátorság, markáns öntudat,
hogy a pipás szobrászjövő mintázzon érdes arcokat.

Éterbe horpadt hajnalon, vakotás, dörgő reggelen
köröttünk vér, kaszárnyarom, konzervdoboznyi félelem,
felismerés lőrései, a kiürített délelőtt,
hittük: igaz volt – egyszeri, utólag tudjuk már: örök.

*

Aztán megint torz csönd zuhant füstországra, emberarcra,
kintornanyár, pribéknyi hant, elszámolatlan parcella,

rács mögött, alig takarva, hajnalszender álom-egén
áll szivárvány-akasztófa, napfény-zápor-agyszülemény.

Ám a kisfogház udvarán valóságos az ácsolat,
kopácsolás visszhangja vár naponta új fejet-nyakat.

A father's legacy

Bejegyzés lányom naplójába

Aranyszélű puha könyvet
hártyafinom üres naplót
küldtél Floridából
gyöngyóhajba csomagoltad
hordjam tele én
hószín-ürességét
égzengéssel
igaz múlttal
nyári hahotával

hajlítsam hozzá én
zugok árterek
medercsöndjét
elhallgatott szégyeneim
érmoráját

A father's legacy: mi hát az én
átadható örökségem?

Ligeti óriáskereket
lendítem rozsdásodó
szívem

toronycsipkés tetők fölé
porladó részletek egébe
talán a kallódó kulcsot is meglátom messziről
hátha illeszkedik a távolodó kapuzárba

Nagy ököl

Lettem volna jó időknél pelyhes állú lelkes kölyke
de nagy ököl orron vágott sújtóléggként vert a földre
anyám-apám két menekvő összehajló családvessző
sérült ága bércvidéknek Máramaros friss egének

*(nagyzüleim háza hűvös
új gazda jár csupasz kertben
ostorával csizmát paskol
szigora rendíthetetlen
ő lesz itt a bíró domnul
ostorában nyers ítélet
kihirdeti gyalázatát
a magyarok istenének)*

csallóközi zátonyokra futtatták apám családját

*(megroppant a hajó tatja
kilenc gyermek látta kárát
cukor volt csak szatyraikban
egy-egy kocka egy-egy élet
teához lett kicsuprozva
így növekedtek szegények
szétsodródtak a világba
hajtottak sokféle ágot
tavaszeln leütöttet
rügyként ismerem apámat
éppen csak kinyíltott volna
bimbósodván a jövőnek
becsukódtak börtönajtók
ifjú sorsa semmivé lett)*

Április 4: azt tanultam elhurcoltak örömnapja
felszabadult légerekből hazatért ki megúszhatta
máshonnan is jöttek őket hadsereggel küldte Moszkva
börtönévek nagy nyomása bosszújukat sokszorozta
visszatértek körbenéztek lám a sarkon egy fasiszta
ni csak ott is lép a járdán igazolványát mutassa
bizottságnál igazolja gondolata-lelke fehér
nem felelős semmiféle füstfekete fellegekért

Szeles könnyes április volt szellő táncolt gyöngé ágon
ifjú apám megy az utcán felesleges hogy vigyázzon
akit rejtett mind szabad már gordonhangú Gimes Imre
újra dörmög pipát szurkál emlékezik göcögetve
nem feledi hamis „papírt” kitől kapott miért kapta
amikor a vészorszaki palló recsegett alatta
amikor az emberélet eldobható átszállójegy
jó ha akad igaz barát kalauza zord időknek

Ifjú apám lép tehát a hirtelen serkent tavaszban
könnyed járás karcsú termet bizalma ingathatatlan
más idő jön más iránytű nyugat-kelet fordulása
nem számít a ferde tengely nem számít ricsaj se lárma
idő kell a bűnhődéshez külső rend és belső béke
türelem gyöngéd reménység lélek gyónó reszketése
így gondolhatta az apám sötét bűnök felszívódnak
gyógyulást genny marta sebnek napra nap hoz óra hónap

Kávéházba tért be végül testvérszóra vágyott halkra
ne gondoljon senki többé örült álmú diadalra
ne hirdesse senki fennen felsőbbrendű fajiságát
hajítsa sutba az idő bunkósbótját-buzogányát
ne lődözzön nyilaival puskaporát fojtsa vissza
tankjait és repülőit múzeumba kanyarítsa
így gondolhatta szelíden naivan és álmodozva
átlépett a füstszegélyen húzódott óvó sarokba

Ifjú volt még lenne mentség jelbeszéd és magyarázat
tényként írom feljegyezték tanúsítható gyalázat
április szép délelőttjén bőrkabátosok követték
kávéházi füsthomályból (tévedésből?) elvezették...

*

*(fogolynapló rögzítette
fogazata ép és teljes
szeme kék a haja barna
fizikuma erőteljes*

*néhány hónap elmúltával
fogazata már hiányos
ennyit az időökölről
elcsitulj szív száj ne átkozz!)*

Szivárványgömb úszó csöndje

Hallgatás foglya lett anyám megtanulta pissenést se –
nem bízunk a gyilkosokra sóhajt tréfát semmiféle
sejlő titkot gondolatban megfogadó gerjedelmet
előbb-utóbb kikotyogja szomszéd rokon mafla gyermek
legjobb lesz ha úgy harapja el a szót mint medvecukrot
csukott szájjal szopogatja gyanús arcra kínmosolyt lop
hiszen tudja hallgatása érlelődés lázadásra
látszólag a gyengeségnek gyávaságnak sunnyogásnak
látásnak félelemnek eszköze csak:

pici lépték

ám idővel harcmódor lesz tektonikus rétegeknek
morajlása-mozdulása: rejtjelezett ősz-előkép

Így született kettős beszéd szivárványgömb úszó csöndje
csak az nem vesztette eszét aki vigyázott e csöndre

hallgattak a nagy folyamok némaságba fagyott erdők
vadban gazdag mély vadonok széllel dacoló porfelhők
hallgatott a bozótosban bújó szarvas bűvő ember
őrszem aki szíve szerint tusakodna az Istennel
hallgattak a harangtornyok falu kószáló bolondja
eldobott kulcs zár ajtótok csirkeól tehén kolompja
hallgattak a fakult szellők ropogásra vasalt vásznak
a nemzeti lobogónkon pállott seb pirosa száradt

Túl a dermedt hallgatáson magas fal mögötti parkban
hangolták a trombitákat harmonikákhoz kavartan
püfölték az üstdobokat cintányér szikrázott-zengett
férfikórus-szálfenyőfák indulókra lengedeztek
gesztenyehéj huppant-dörrent figyelmeztetőül – halkan
autógumi surrant lágyan hajnaltáji túkanyarban
ezerféle nesz és hangzat egy dallammá *soroadt* végül
ellepte a körutakat izzott lámpák fényköréből:

NÉMA NYELVEDET KITÉPJÜK
GYÖNGE CSONTOD ÖSSZETÖRJÜK
HARMADFÚCSIKÓD BETÖRJÜK
MÚLTAD VÉGKÉPP ELTÖRÖLJÜK